

Editorial

Starea de așteptare și nesiguranță privind reforma Uniunii Europene după referendum-urile cu rezultat negativ din Franța și Irlanda explică interesul din ce în ce mai evident pentru evoluția sistemului drepturilor omului în UE.

Concluzia dnei prof. Aurora Ciucă ar fi că statele membre ale Uniunii Europene nu sunt dispuse să abandoneze reforma asupra căreia au convenit prin Tratatul de la Lisabona. Acceptarea posibilității de principiu a unor renegocieri bilaterale privind un nou tratat fundamentat pe textul semnat la Lisabona, înlocuirea unanimității cu votul majorității calificate pentru anumite chestiuni, în sfârșit, o „Europă cu două viteze” care ar permite unor state să opteze pentru cooperarea raforsată în cadrul UE sunt câteva din soluțiile posibile ale crizei.

Textul elaborat de către Bogdana Petrica face un inventar al clauzelor drepturilor omului din acordurile externe ale Comunității Europene. Autoarea elaborează pe marginea clauzelor de condiționalitate cu statele în curs de dezvoltare sau în tranziție, a condiționalității politice a acordurilor Comunității Europene cu statele Europei Centrale și de Est și a acordurilor de parteneriat și de cooperare încheiate cu statele din fosta URSS – ultimele doar amintite.

Analizând cauza *Bosphorus*, Horațiu Alexandru Rusu pune în lumină limitele de exercitare a competenței CEDO în analiza compatibilității dreptului comunitar cu garanțiile Convenției europene a drepturilor omului. Hotărârea Curții de la Strasbourg în cazul *Bosphorus* creează premisele unei dezvoltări a mecanismelor de protecție a drepturilor fundamentale la nivel european. Cum s-a văzut, CEDO s-a limitat la o atitudine diplomatică, de acordare a unui „cec în alb” sistemului de protecție a drepturilor omului organizat la nivel comunitar.

Dezideriu Gergely, membru în Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) a trecut în revistă standardul și sarcina probei în jurisprudența Curții europene, apoi felul în care este aplicată sarcina probei, în materia nediscriminării, la nivelul Uniunii Europene, pentru ca în final să o analizeze în contextul legislației nediscriminatorii din România. Concluzia sa, că sarcina probei este împărțită între petent și reclamat, își găsește locul în activitatea CNCD.

Intrarea în primă actualitate românească o face Valentin Constantin cu analiza cazului *C.S. Voința c. Guvernul României* din 4 iunie 2008. Adevărat eveniment judiciar, apreciază autorul. În ce sens? Citez: „Secția de contencios administrativ și fiscal a pronunțat o decizie din categoria celor care pot face istorie în știința dreptului. Este, pe de-o parte, o ilustrare a unui mod imprevizibil în care poate aplica judecătorul intern dreptul european al drepturilor omului. Pe de altă parte, decizia transgresează competențele Curții Constituționale în materie de interpretare a normelor constituționale care garantează drepturile fundamentale. Acest fapt induce o doză considerabilă de incoerență în sistemul nostru juridic și poate provoca un spectru larg de confuzii”.

Cauza *E.B. c. Franța*, prezentată de către Diana Olar, în care o petentă lesbiană s-a plâns de încălcarea art. 14 (Interzicerea discriminării) coroborat cu art. 8 din Convenție

(Dreptul la respectarea vieții private și de familie), întrucât i se refuzase încuviințarea adoptării unui copil a fost soluționată printr-un raport de 10 la 7 între judecători. Decizia majoritară împreună cu opiniile disidente dau o impresie de nesiguranță, Curtea părând să fi fost depășită de complexitatea unui astfel de caz. Unul dintre judecători califică soluția majorității colegilor în acești termeni: „este inconsecvent și contradictoriu să se considere că s-a produs vreo violare [a art. 14 coroborat cu 8]”. Nu este prima oară, în ultimul timp, când au apărut critici la adresa evoluției profesionale a instanței europene. Din când în când, opiniile privind pierderea treptată a rigorii care a făcut prestigiul acestei importante instituții vin chiar de la Strabourg.

Inventarul lui István Haller asupra jurisprudenței CEDO în materia limbajului urii continuă cu:

(a) acele cazuri de condamnare penală a persoanelor care promovează interesele unei comunități etnice minoritare criticând politica guvernului;

(b) condamnarea penală a persoanelor care promovează Islamul în detrimentul sistemului democratic;

(c) condamnarea penală a persoanelor care promovează refuzul serviciului militar. Acestea au dus la elaborarea, de către CEDO, a unui set de principii pe care autorul le invocă cu trimitere directă la temele CNCD.

Publicarea lucrării semnată de Aura Cumita Waschke, „Rațiune, libertate sau despre formele universale ale conduitei umane în etica și dreptul lui Kant” a fost motivată de nevoia relansării unui discurs coerent și racordat la realitate despre universalitatea drepturilor omului. Problematika culturală, rezultând din răspândirea politicilor multiculturaliste, relativiste, transculturale etc. în condițiile fenomenului de globalizare, are legătură cu presiunea exercitată astăzi asupra drepturilor naturale. Pentru cei care pledează pentru o continuitate morală, politică și juridică a principiului universalității, Immanuel Kant reprezintă simultan o sursă de inspirație și una de legitimare.

NRDO